

Gospodarske stvari.

Nekaj o šparglju.

Brez šparglja si pač že dandanes ne moremo misliti pravo in popolno kosilo ali obed. Prikupilo pa se je to zelenje, ker je ob enem tečno, okusno, milo in zdravo. Ni toraj čuda, če se pridno goji. A na kak način? Načinov se je že cela vrsta nasvetovala. Nekatere gospodinje ga posajajo prav (celo 8 dm) globoko in devajo gnoj še pod rastlino. Korenine pa poganja špargelj namesto v osrčje zemlje le po vseh straneh, skoraj vodoravno. Da na tak način ne dobijo dokaj gnoja, se lahko vidi. Vrh tega odtegne se s takim sajenjem rastlini dobrodejna luč in svetloba. Druge pa ga gojijo na solčnih krajih, da je tem preje ga dobiti. Sadi pa se naj primeroma pozno v spomladi, ko je že precej toplo in se ni več bati mraza. Še o kresu ni prepozno — a obrezavati se nikakor ne sme brez škode. Kjer stoji špargelj, naj bo zemlja naravnana, da se ne zbirajo mlake in ne delajo grude. V obče moraš zelo pazen biti pri sajenju, da ne poškoduješ mlade rastline, da ne pride pregloboko a tudi ne ostane preplitvo, da ima okoli in dovolj gnoja, da se zemlja primerno sprhlja itd. Posajaj naj se dovolj daleč vsak sebi. Akoravno je že špargelj po dveh letih precejšnje velikosti, naj se vendar počaka do tretjega leta, da pride k pravi moči. Čelo za 20 let ima gospodinja po takem načinu šparglja dovolj. A škoda za toliko prostora med posajenim špargljem. Ta prostor pa si drugače okoristi. Tu se dajo posaditi druge vrtno zelenjave, ki ne poganjajo pregloboko svojih korenin, ne delajo preveč sence šparglju in so le kratko časa v zemlji.

Če se na tak način pridno zelenje posaja, sprhlja se s tem tudi zemlja, za kar je tudi špargelj hvaležen. Ako se zemlja prej ni dosti pognojila, sme se temu pomagati s tekočim gnojem, ki prodere do korenin špargeljevih.

Kakšen špargelj v vrtu imaš, to je ne le v zvezi s kakovostjo zemlje, z množino potrošenega gnoja, ampak tudi s tem, kako se rabi. Mlade rastline naj se le malokdaj prirezujejo, ker na ta način prehitro ob moč pridejo. Bolje je potrpeti. Ko so rastline dorasle, rabiš jih brez skrbi. Vsako leto pa se mora zemlja, v kateri špargelj počiva, prekopati. Se ve, da to se ima zgoditi o takem vremenu, da dež ali mokrota rastlinam ne more škodovati. Gnojiti pa je treba le vsako drugo leto, če je špargelj sam. Ako pa po gori navedenem načinu posajaj tudi druge vrtno rastline, moraš vsako leto gnojiti, da špargelj škode ne trpi po onih tovarišicah.

Prekopavanje mora se zgoditi po minoli zimi, ne pred zimo, da dobi špargelj toplote, ne mraza.

Že v začetku smo omenili, da špargelj pošilja svoje korenine večidelj na vse strani, vodoravno. V globočino jih že gre tudi nekaj, a korenine, ki imajo glavno zalogo, razprostirajo se v enaki visokosti z rastlino. Treba je po tem takem skrbeti, da ima špargelj skrbno vrejeno postelj, t. j. zemljo okoli sebe zrahljano in dobro pognojeno. Potem bo krepko se razvijal in poplačal gospodinje obilni trud obilno.

Smrt kloščem!

Marsikak gospodar jadikuje in se čudi, kako mu ovce hirajo. Posebne bolezni ne more zapaziti. Ne redi se nobena. Tembolj pa hujsajo vse po vrsti. Skrbno krmljenje in obilna klaja ne pomaga. Če skrbneje pogledaš, našel boš, da so ovce žive — kloščev. Ti se redijo od ovčje krvi in se prav dobro počutijo v mehki suknji ovčji.

Jajčice kloščevo se v truplu matere razvije in po-

stane meh (Puppe) in pride kot tak na svet. V dobrih treh tednih že so dorasli in zdaj se kloščeki že plodijo. Zgodi se to zlasti v topli spomladi, a tudi v drugih letnih časih. Množina mladičev je precejšnja. Ni čuda, če na ta način v kratkem cela čreda ovac oživi kloščev. Vsak pozna dobro klošča, le spravil bi ga vsak rad iz svojih ovc. Mnogo sredstev se je že priporočevalo.

Ostrižene ovce nikakor niso varne ali rešene tega malega mrčesa, kajti jih ostane cela tropa še v koži, v ostalikh volne. Ti se hitro množijo in zopet imaš ovco polno kloščev.

Drugi mažejo živali z živosrebrno mažo, a živo srebro ni varno sredstvo, za jagnjeta celo ne. Tudi cela priprava je obširna in malokomu pristopna.

Preganjanje kloščev s prahom zoper mrčese se tudi ni kaj priljubilo. S prahom ne prideš mrčesu do živega, če je še tako močen.

Nekateri opirajo ovco s tobakom. A tudi to ne uniči kloščem življenja. Ponavljati se mora prepogosto, je sitno in predrago. Z arzeniko že menda nihče več ne preganja kloščev, ker s tem le nositelju samemu škodaje. Saj še pri konjih in pri živini ni arzenika na svojem mestu. Najzdatnejša je menda le karbolinova kislina, a ne sama, ampak v vodi razmočena. A ne da se rada razmočiti. Še ni dolgo, kar so izumili sredstvo, po katerem se pa tudi ta kislina rada z vodo zveže. Ta mešanica se prodaja za mazanje, oziroma kopanje. Ne le mrčes sam, t. j. klošči, temveč cela zalega se uniči do dobrega in za nekaj let so ovce rešene nepovoljnega gosta.

Sejmovi. Dne 2. septembra na Planini in v Trnovicah. Dne 4. septembra na Tinskem, v Mariboru in na Valcu nad Dravo.

Dopisi.

Iz Slov. goric. Naj mi bo dovoljeno malo označiti 23. julij. Ta dan se je blagoslovila zastava ognjegasccev pri sv. Trojici. No, upal sem že naprej videti nemčurski napredek, a sem se zmotil, ker je bilo dokaj — slovenskega. Trobojnico sta razobesila trgovca gg. L. Babosek in J. Friš; prvi je imel ogromno dolgo, tako da je do tal segala. Sicer so nemškutarji v predvečer ukazovali, da naj imenovanca snameta to — sodrgo, a g. Friš je zavrnil: »Saj imam na svoji hiši, kaj hočete?« Jednako g. Babosek. Radi tega možatega obnašanja se najtopleje priporočata Slovincem. Druge hiše in okna so bile okrašene z nemškimi napisi in pozdravi a na slavoloku je bil: »Gut heil!« Sv. mešo so brali vlč. g. dekan J. Jurčič, in imeli so tudi pridigo, v kateri so ognjegascem na srce polagali spoštovanje do sv. katoliške cerkve. Pri sv. maši se je pelo — slovensko, kar menda ni ravno dobro delo ušesom tem gospodom. Po blagoslovljenju so šli v »paradi« k slavoloku, kjer je gospod Golob imel govor, pri čijem so ga na veliko jezo nemškutarjev začeli motiti — zvonovi, bil je pogreb. Slovenska dekleta so potem na vrtu g. Goloba pevala lepe miloglasne slovenske pesmice, na čelu jim gospica Lizika Babosek; očarala so marsikateroga Slovenca, a razljutila ušesa nemčurjev. V obče rečeno, vel je še celo med gasilei — slovenski duh, a vendar še je preslab, da bi se popolno otresel te nemške čmige. Na večer je nek gospod, ako sem dobro poduččen, zabavljaj radi zvonjenja med govorom, pa saj častiti gospodje za to nič ne moreje. Kakor čujem, so si ti inteligentni gospodje dolgo v noč močili grla in hladili srce s hladnim pivom, takó, da se je potem dobro natrkan zvrnil

nek gospodek, ter si glavo potolkel; zdravnik je moral kožo na nemški butici skupaj zašiti, a nekega doktorčka žena, a ne slovenskega, ki se je pri njem vozila, je baje tudi dobila neko prasko. Končno je moj smoter, da ponovim vsaj nekaterim ognjegascem besede č. g. dekana, da bi naj obiskovali — cerkev. —j—

Iz Negove. Okrajno glavarstvo Ljutomersko je zapovedalo občinam svojega delokroga, da morajo na razpotjih postaviti kažipote. Ni pa zapovedano, da morajo biti ti kažipoti le v nemškem jeziku. Skoraj vse občine so svojo nalogo dobro rešile in si postavile kažipote v svojem — slovenskem jeziku. Čast vam, občinski predstojniki, ki se ne sramujete svetu očitno pokazati, da ljubite jezik, katerega Vas je učila mati in da mu pred drugimi prednost dajete. Ni pa tako v občini Negovski. Tu najdeš kažipote le v nemškem jeziku. Smešno se nam zdi in ne vemo, ali bi se smejali »pretkani« glavi občinskega predstojnika, ali bi občudovali njegovo visoko učenost, ker zna nekoliko besed tolči iz nemške »sprohe«. Ali menda misli obč. predstojnik, da ima v svoji občini same Prajze! Kdor ne ljubi in ne čišla jezika maternega, ne spoštuje svoje matere in je ob enem izdajalec svoje naroda. Gospod obč. predstojnik, dajemo vam svet, idite še enkrat k Vašim kažipotom in sicer pri belem dnevu s svetilnico v roki in z očali na nosu in si jih dobro od vseh strani ogledajte; znabit se vendar prepričate, da gori tista mazarija ni na pravem mestu. Ali imate v svoji občini tistega mazača, kateri zna tako lepe oglaste črke namazati? Kaj pa delate domoljubi Negovski? Ali spite? Ako se ne popravi, bodemo drugikrat kaj več in natančneje poročali. Ko bi ti napisi bili dvojezični, slovensko-nemški, nič bi proti ne imeli, pa sedaj ne moremo in ne smemo molčati, kajti to zahteva domoljubje, ker se našemu milemu jeziku s tem krivica godi, da se v kot potiska. Pri Negovi pač manjka in spet manjka bralno društvo, kjer bi se imela že mladina iz narodnega spanja dramiti. Daleč še smo za drugimi! —r.

S Črne gore. (Nenavaden) je bil pri nas 18. avgust. Povsod mile naše Avstrije razni narodi praznujejo s slovesnostjo cesarjev rojstni dan. Pa takšnega še naša lepa Gora ni doživela — ter mislim nikjer nobena župnija na Slovenskem. Ob devetih bila je slovesna sv. maša in v krasni naši cerkvi videl si — vojake, kar je na deželi nenavadno. Na Goro so postavili svoje tope ali kanone ter med sv. mašo vstrelili 12krat med obedom pa tudi 12krat. Tako se nobeden ne pomni, da bi se pri nas praznoval cesarjev rojstni dan. Izvrstno so peli otroci v cerkvi, kar so očitno gg. častniki spoznali. Skrbimo Slovenci za izvrstno petje, katero še drugi narodi radi poslušajo in hvalijo.

Iz Brežic. [Konec.] Imenovani gospod pa ima svoje stanovanje v hiši nemške hranilnice — in v kratkem času se mu je zvišala že tako velika najemnina. Se ve, da gospod Sollner ni s tem zadovoljen in — iti mora. Pa ne samo nemški moški spol (mi ne rečemo možje), temveč tudi gospé delujejo za nemštvo in kako? Jedna je prepovedala svoji dekli, da slovenskih gospá ne sme pozdravljati; to pa je, se vé, da tem zelo ljubo; moj Bog, kako tudi ne, saj je tisti »kishant« pravo mučilo za vsako uho in »kishant« je prvi pogoj pri »slovenskih« poslih v »nemških« rodbinah. Omenil sem gori: »das deutsche Lied«. Prosim, da se mi ne smejete preveč, ako Vam začnem pripovedovati, kje se je ta pesem že pela. Pri veselici »otroški« »Kindergarten«, v katerega zahaja, ako posnamemo število po vedno »resnični« »vahtarci«, 30 ljubeznjivih nemških otrok. Sveta pomagalka! Zakaj se toliko posmehujete? Ali so to nemški otroci: Poljavšek, Grobošek, itd. Sami slovenski, in čudimo se slovenskim

starišem, da jim pripušča srce, svoje otroke v tak zavod pošiljati, kjer se toliko »germanizuje«. Ti slovenski otroci se morajo zdaj dati multiplicirati, da dobijo nemško šolo, ne v svoj prid, temveč ker se naši nemčurčki »kapricirajo«, ker prav za prav že tako imamo samo nemško šolo, slovenske nobene; žalostno — pa istina! S šolo pa so tudi uradi nemški. Občinski urad daje celo na slovenske vloge nemški odgovor, sramota za slovenske Brežice! Ali pustimo to, saj ni moči do konca priti, preveč se je že nabralo krivic, katere moramo trpeti, ker se ne branimo. Ali vzdramimo se in začnimo moško postopati, da zbrisemo črno piko, katero smo si doslej v slov. zgodovini z nemarnostjo pridobili in da se vresničijo besede: Vrě gre tako dolgo do studenca, da se stere — in nemčurstvo se mora streti. Govoril sem!

Od Kapele pri Radgoni. (Volilni shod) 27. avg. vršil je se nenavadno sijajno. Gostilnica g. Horvata bila je natlačena ljudij, zunaj in znotraj. Cesarske in slovenske zastave so veselo po zraku plapolale, možnarji gromeli, godba svirala: »Naprej zastava Slave«, ko je došel naš državni poslanec, č. g. dr. Lav. Gregorec, spremljan od mnoge gospode; med to videli smo tudi g. profesorja Žitka iz Maribora in g. Nedoka iz Krakova. Poslančev govor poslušalo nas je nad 2000 ljudij z velikim zanimanjem. Prvi del bil je gospodarstven, drugi političen. Izvedeli smo o mršavih razmerah v državnem zboru, ki so še kmetske poslance zapeljale glasovati za novi zlati denar brez zlata, za grozovenske milijone v podporo po židih izsesanim društvom, za uvažanje italijanskega vina po neznamni colnini. Naš poslanec za te reči ni glasoval in prav je imel: 100 milijonov je vže šlo za zlato, pa zlatega denarja le ni k nam. V razgovor prišla je zatem vojaška taksa, lovska postava, domovinski zakon in novi predlogi za dohodninsko dačo, ki bi naj krivice poravnala, ki davkeplačilce tarejo, ker so sedanji dačni zakoni zastareli. — Slovence so vže Rimljani našli v pokrajinah od Donava do Jadranskega morja, bili smo po njihovem odhodu nezavisni 300 let, prišli pod Bavare, Franke in nemško-rimsko cesarstvo, postali podaniki tujim grajščakom, dajali desetino, delali tlako in raboto 1000 let in bili potisnjeni v sedanje tesne meje, izgubivši $\frac{2}{3}$ slovenske zemlje. Leta 1848 postali smo svobodni in leta 1867 vsem drugim jednako-pravni državljani. Toda ljudstvo tega še ni razumevalo dovolj. Zato so domoljubi skrbeli najprvije za orožje: časopise, društva, posojilnice, hranilnice. Tako orožani začeli smo se boriti zoper trojne nasprotnike, namreč nemskutarje, tiste Nemce, ki se nam sovražne kažejo, zoper vladu, kolikor in kedar nam krha državljanske pravice. Prve smo na kmetih premagali, zoper druge in njihove nemskutarske zaveznike v mestih bojujemo se sedaj. Vpričo vlade pa naši poslanci naše pravice branijo, krivice zavračajo, dobili smo slovenske paralelke na gimnaziji v Mariboru. Letos je 25 let od one dobe, ko so se vršili prvi tabori v Ljutomeru in Žavci. Malo tega, kar so tam sklenili, je se dosegnilo. Toda ukrepili smo se in čudovito napredovali vsestranski: bližamo se zmagi! G. poslanec je djal: Njemu je geslo: vse za vero, dom, cesarja! V tem smislu bode deloval, dokler bode živ in zdrav in imel zaupanje svojih volilcev. Na vprašanje predsednika č. g. Meška: zaupajo li svojemu poslancu, odgovori ljudstvo z gromovitimi, dolgotrajnimi živio-klici. Cesarska pesem je pričela, ona je tudi sklenila ta za naše kraje znameniti, vseskozi sijajni shod volilcev. Še dolgo ga bodemo pomnili.

Iz Vitanja. (Huda ura.) Nisem še čital v nobenem slovenskem časniku o veliki škodi, katero je napravila toča, deloma pa tudi grozni nalivi dne 5. avgusta t. l. v naši bližnji soseski. Bilo je že proti večeru,

ko začne toča klestiti na južni strani Kozjaka, okoli Dobrne, sivotenni oblaki se vlečejo preko vinogradov po Čreskovi, Soteski na Gojko tje do Frankolovega. Tukaj je bilo najstrašnejše. Ne le, da je toča do malega vse pobila, vtrgal se je tudi oblak ter nenadna in silna povodenj odnesla rodovitno zemljo, raznesla mline in žage, povalila travnike ter na nje navalila cele gromade peska in kamenja. Na blizu tri ure daleč je stolkla toča vinograde, ter obrala temu polovico, drugemu tri četrtine, nekaterim, osobito Frankolčanom, pa tudi celo trgateg. Že itak revno ljudstvo ne bo imelo ničesar, kar bi moglo zdaj spraviti v denar, da si nakupi potrebnega živeža ter se reši dolgov, ki ga tarejo.

Iz Ormoža. (Da se resnica izpozna, treba slišati dva zvona.) V Ljubljanskem »Slovenec« neki dopisnik očita vodstvu Ormoške Čitalnice: gosp. Gomsiju, točasnemu predsedniku in g. dr. Omulcu, točasnemu tajniku, zanemarjenje narodne dolžnosti, ker ob času knezoškofovega prihoda v Ormož in odhoda v Čitalnici nista izobesila slovenske zastave. Vzrok, da se to ni zgodilo, pa je, ker odbor Čitalnice tega ni sklenil, tudi v odborovi seji tega nihče, tudi dopisnik »Slovenec« ni predlagal. Čitalnica ima svoje stanovanje v gornjem predmestju, v Posojilnični hiši, precej daleč proč od ulice, v katerih se je vršil sprejem; in mislilo se je, da ne Čitalnica, temveč posamni Slovenci naj pokazejo, kakošni so in to so storili: g. dr. Omulec, g. Gomsij in g. Mikl, okrasivši z velikimi, slovenskimi zastavami svoje hiše, ker ravno v bližini njihovih hiš vršil se je sprejem novih od železnice pripeljanih zvonov in za tem sprejem mil. knezoškofa. Tako so omenjeni gospodje storili svojo narodno dolžnost, s svojo požrtvovalnostjo povišali slovesnost, kakoršne še Ormož ni doživel in je najbrže tako hitro ne bo; niso ničesar pozabili, ničesar zanemarili, tudi niso bili dolžni Posojilnice, lastnice hrama, opomeniti, da naj ona zastavo obesi, ker vsaki lastnik hrama sam vé, kaj mu je storiti in ne potrebuje nasvetov svojega najemnika.

Iz Sladke gore. (Nevihča.) Meseca julija t. l. je J. Oblak, vdovec, kovač in »advokat« iz okolice Lemberške blizu Šmarja, naš kraj zapustil, in pobrisal jo je v daljni svet med svoje brate Nemce. Pravijo, da se on v Gradcu zdržuje. To človeško bitje je tu z menjicami barantalo, na visoke obresti denarje posojevalo, ljudi pridno toževalo in se tako od svoje »kanclije« preživilo. Vsled takega ravnanja je O. sedaj v sodnijskejske preiskavi; saj ga že iščejo. Še pred svojim odhodom se je ta izvoljena stvarca predržnila g. N. z neko vmazano in kosmato tožbo napasti, vsled česar bo on gotovo velike neprijetnosti imel, kedar ga v pest dobijo. Naš »oblak« je torej šel; a žal, da je 5. t. m. ob 7. uri zvečer pravi oblak v naš kraj prilomastil. Na to se nebo med bliskom in gromom stemni, črni oblak se vtrga, dež lije, voda vre od vseh strani in v pol ure je bilo vse, kakor jezero. Z visokih goric je vsa prst odplavala in zasula nam je polje in travnike. No drugi dan se je oblak od severa zopet prikazal in nam je v svoji neprizanesljivosti vse naše občinske ceste, pota, brvi, mostove, mline in druga poslopja jako poškodoval, katero nesrečo je naš župan, Matevž Majcen precej slavnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu v Celje naznanil. Sam Bog nas varuj torej oblaka in črnih oblakov! Naj bi le ostali enaki oblaki pri svojih bratih!

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Ustanovna veselica »kmetskega bralnega društva«.) »Mi vstajamo — in vas je strah«. Kadar koli se čita v kakem slovenskem listu, da se je tu in tam ustanovilo bralno društvo ali čitalnica, vselej se človek z radostjo spominja besed »Slovan gre na dan«. Količnega pomena in kako potrebna so dandanes bralna društva, vé vsak

zavedni rodoljub. Tudi pri nas so nekateri narodnjaki začeli misliti na ustanovitev »kmetskega bralnega društva«, kajti nikjer ga menda ni toliko potreba, kakor pri nas, ker vedno hujše nam piše in preti pogubni sever. Predložili smo pravila c. kr. namestniji, katera nam jih je potrdila z odlokom, dne 16. junija t. l. št. 14.153. Pa kakor strela iz jasnega neba, zadela je ta novica naše Nemce, posebno našega »barona«, občinskega predstojnika Pistorja. Ni nam nasprotovala gosposka pri c. kr. namestniji v Gradcu, hoče nam nasprotovati pa naš »prijatelj«, kar mu bode v njegovi moči kot občinski predstojnik, da nam zmanjša in prikrajša ustanovno veselico. Izrekel se je, da nam ne bode dal dovoljenja za godbo in čez deseto uro na večer se ne sme živa duša več znati v krčmi, kjer bode veselica. No, bomo videli, ako je on sam gospod na svetu. Tudi je rekel, da tega v njegovi občini ne trpi, da bi se od vseh strani zbrali ljudje (»ti bindišarji«) in tukaj njega obrekovali. Prazna domišljija; se pač ne bomo brigali za vas Nemce. Iz tega pa vidimo, kaj vse zmore grdi fanatizem in sovraštvo do Slovencev in vsega, kar je slovenskega. Gosp. predstojnik pa menda tudi misli, da bodo povabljeni gospodje »bindišarji« koj prisli s planjkami k nam nad tukajšnje »privandrance«, ker hoče na dan veselice poklicati tudi dva moža iz Jarenine s puško in bajonetom. Naj bode prepričan, da na ta dan bodo si le miroljubni Slovenci iz vseh krajev po prijateljski v roko segli. Goričan.

Z Murskega polja. (Razno.) V četrtek na dan sv. Rešnega telesa nas je zaran pozdravil in razveselil že od dolgo zaželeni dež, ker še letos ni bilo takega deža po Murskem polju, da bi primerno zemljo namočil. Najslabše je šlo za živino, ker se je suha polaga porabila, a trava je slabo rastla in zavoljo tega je živini cena za četrtno pala. Zdaj nam je večdnevni dež dobro zemljo namočil in še bo vse oživel. V jeseni zarano ozimna posejana je jako lepa, bodi si žito ali pšenica, krompir, koruza in oves niso dovoljno rastle, pa zdaj se je vse popravilo, enako je z deteljico in drugim. Po polju je sadje v zimi pomrznilo, kar pa ni pomrznilo, je lepo odevel in so nekatere jabolane rodne, a slive pa pra jako povsod po polju in po goricah. Trta je pa v jeseni po nižavah pozebela in je tam manj grozda; po visokih prostorih pa, ako se je že več let škropilo proti peronospori, je se prav dosti grozdja prikazalo in je prav lepo grozdiče in kaže se za dobro letino, ako ne pride na vzmes kaj. Bog nam daj in Bog nas obvaruj vsega huđega! Neškropljene gorice so pa pač jako oslabele, pa od letos naprej bo se že škropilo. — Gosp. J. Gomilšek, tržan v Ljutomeru je umrl. Bil je od ustanovitve posojilnice Ljutomerske vrli njen uradnik, vrli Slovenec in vrli podpiratelj vsega dobrega. Nepričakovano se je slišal glas dneva 11. maja vsem znancem in prijateljem. Mož že prav zdrav ni bil več let in zatorej je tako naglo umrl. Da ga je spoštovalo vse blizo in daleč, je bil dokaz dneva 13. maja pri njegovem pogrebu. Nešteta množica ljudij ga je spremljala na Ljutomersko pokopališče, krsta je bila pokrita z vencji od raznih stanov in društev. Ker je bil podporni ud gasilnega društva na Cvenu, so se tudi vrli ognjegasci vdeležili v polni obleki in s polnim moštvo pogreba.

Iz Makol. (Novi nadučitelj.) Kakor čujemo, je c. kr. deželno šolsko svetovalstvo v Gradcu gosp. Jožefa Svetlin, dosedanega podučitelja v Kamnici pri Mariboru imenovalo za nadučitelja v Makolah. Imenovani gospod je, kakor se nam zatrjuje od različnih strani, prav spreten učitelj, izurjen organist, veren kristjan, in k temu še tudi iskren slovenski rodoljub, tedaj po vsem mož, kakoršnega smo si vsi želeli. Bogu bodi hvala, ker rodoljubni in verni učitelji so velika dobrota za

vsako župnijo. Slišali smo, da se je bilo za razpisano tukajšnja nadučiteljsko službo oglasilo dvanajst prošnikov iz bližnjih in daljnih krajev, med njimi tudi več starejših, dobro zaslužnih učiteljev. Častitamo g. Svetlinu prav iz srca, da se mu je posrečilo v takih razmerah službo dobiti. Veselo ga bomo sprejeli. Le skorej naj pride in svojo novo službo nastopi!

Iz Dola pri Hrastniku. (Bralno društvo.) Bil je zares lep in nam nepozabljiv dan 13. avgust! Naš mirni Dol je bil ves v praznični obleki in ljudstva od blizo in daleč se je kar trlo. Vsa vas v narodnih zastavah je kazala, da se v njej kaj veselega godi. In tako je tudi bilo: ustanavljali smo namreč »Bralno društvo.« Mi Dolanci pokazali smo, da smo vneti za katoliško-narodno stvar, naši vrli sosede in gostje pa so v velikem številu priznavali ustanovljenje tako potrebnega društva. Vsa hiša g. Peklarja v spodnih in zgornjih prostorih bila je prenapolnjena domačinov in gostov, in velikim morali so zunaj mize pokriti. Posebno hvalo izrekamo tukaj našim bratom in sestram onkraj meje, požrtvovalnim vrlim sokolcem iz Zagorja; 21 izbornih pevcev in pevk prišlo je zapet našemu društvu prvi pozdrav; njim pa so se pridružili še drugi gospodje iz Zagorja. Za njimi prišlo je v največi vročini in urnih korakov preko Ojstrega 18 pevcev iz Trbovelj s svojim načelnikom. Nismo se nadjali, da že tudi tako izborna pojó, ker so še le letos si društvo ustanovili. Pa še eden izvrsten mešani zbor nas je počastil, namreč iz Laškega trga pod vodstvom gospoda Flisa; bilo jih je tudi 11, tedaj 50 pevcev in pevk. Ne vem, če so že kateremu društvu v tako obilnem številu peli pri zibelki. Najprisrčnejša hvala vsem! Točno ob 3. uri popoldne otvorijo č. g. župnik Anton Fischer s prisrčnim, pozdravom veselice in zborovanje, končavši s trikatnim živjo na presvetlega cesarja, v kateri klic je vse ravzoče ljudstvo gromovito zaorilo. Ko konča Zagorski mešani zbor prelepo pesen »pri peči«, priveže zadnjim besedam:

„Poln težav je in britkosti
Začetek vsake učenosti.“

slavnovstni govor novoizvoljeni predsednik č. g. Anton Šebat, navdušujoč navzoče po geslu »Bog in narod« za novo društvo. Sklepne besede po pesniku Gregorčiču:

„O mati moja domovina,
Ljubezen moja ti edina,
Ti moja skrb in bolečina,
Bog čuvaj dobrotljivi te,
Bog živi te, Bog živi te!“

povzročile so zopet, kakor iz enega grla, po sobanah glavni živio. Za tem se je vpisalo domačinov in bližnjih sosedov 123 udov. Krasen začetek! Vesele slovenske pesmi pa so vmes popevali navzoči trije pevski zbori. Tudi dva brzojava izrekla sta svoje veselje nad ustanovo tega društva: 1. »Novemu bratskemu društvu gromoviti živio! Živeli osnovatelji in udeležniki. Zagorski Slovenci.« 2. »Novega boritelja za narodno idejo presrčno pozdravljajo izostali Slovenci v Laškem trgu. Bog in narod.« Ni čuda tedaj, ako pravijo, da Dolanci še take veselice imeli niso ali ako Bog da in sreča junaška, bomo jo zopet imeli. To je bila še le — botrina.

Iz Gotovelj. (Svarilo.) Redkokedaj se oglasi kdo iz naše prijazne vasice s kakim dopisom v »Slovenskem Gospodarju.« No, saj pa tudi ni čudo; dela imamo do vrh glave in naše roke so okorne ter ne znajo peres gladko voditi. Zato pa tudi meni ne zamerite, če Vam danes bolj po domače nekaj povem, kar se mi v zadnjem času pri nas ne dopade. Navajeni smo bili dosedaj, da so nas Gotoveljske fante povsod čislali in nas celo v časopisih kot zavedne in mirne mladeniče hvalili. V zadnjem času pa so začeli neki še mlečnozobi in golobradi srboriteži po noči okoli tuliti in divjati ter celo mirno iz dela se vračajoče fabričane s kamenjem napadati ter

jih brez uzroka pretepavati. Kot starejši Gotoveljskih fantov čutim se dolžnega, da te mlade paglavce resno posvarim, da nam ne bodo nečasti delali in morali se celo pri sodnji zagovarjati. Po noči se ne spodobi okrog divjati ter nočnega miru kaliti. Če se še enkrat kaj enakega pripeti, kakor minoli petek večer, vzeli bomo starejši in pametni fantje namočeno vejo in korobač v roke ter bomo te srboriteže, ki se še ne vedo po fantovsko vesti, prav pošteno našeskali, da se jim ne bode več ljubilo, ljudem nagajati in celej fari sramoto delati. Toliko za danes v resno svarilo in poboljšanje! G.

Iz Dola pri Hrastniku. (Svečanost.) V četrtek na predvečer rojstnega dne presvitlega cesarja napravili so Hrastničani umetno razsvetljava na visoki skali, prek katere so še pred nekaj leti urno, kakor blisk leteli po zraku s premogom obloženi vozovi. Krasno bilo je v tihi noči gledati velikanski kres, in lučice, ki so v različnih barvah visoko čez skale se podile v nebo, kakor bi hotele se med zvezdice uvrstiti; vmes odmeval je po zavoju bučeči grom iz velikih topičev, in razlegali se vbrani glasovi domače godbe. Počasno in mirno pomikal se je polumeseč od visokega hriba tja na Hrastniško skalovlje, kakor bi hotel tudi zvedeti, kaj se je danes zopet tako iznemirilo na tej tihi zapuščeni skali. V petek pa se je streljalo v Dolu, kamor je k sv. maši ob 8. uri prišlo nekaj gospode in mnogo ljudstva. Kaj milo pa mi je bilo pri srcu, ko je h koncu sv. opravila okolu 500 solarjev prav navdušeno zapelo cesarsko pesen.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Ker so skoraj vsi ministri na dopustu in torej ne na Dunaju, je vse politično delovanje na miru in listi imajo svojo težavo, da napolnijo svoje predale; kar se v njih piše, ni veliko več vredno, kakor besede politikov — pri pivu. — Med delavci na Dunaju, pa tudi po drugih večih mestih se razpravlja vprašanje, kaj naj storijo, ako se v naši državi ne vpelje splošnja volilna pravica. No, če se le-ta tudi vpelje, zato še ne bode stanje delavcev bolje, vsaj tako, kakor si ga želijo, kajti tako sploh ni mogoče. — Strah se lotéva Dunajčanov, ker je kolera že v mestu. Za-njo je doslej umrl še sicer le eden delavec, toda kdo zna, če se strašna morilka ne loti svojega dela z večjo močjo?

Češko. Pri Mladočehih je nevarno, da se ne razcepi njih stranka na dvoje. Dr. Gregr, lastnik »Narodnih listov«, je trd mož in ne trpi, da še kdo drug kaj velja, če mu on ne privoli veljave. Poslanec dr. Masaryk najbrž odloži svoje poslanstvo, ker si je z dr. Gregrom v navskrižji.

Štajarsko. Ni še bila rakev nad pokojnim knezoškofom sekovskim zaprta, pa so liberalci že ugibali, kdo da postane škof v Gradcu. Ni treba nam reči, da je to njih ugibanje, kakor prerano, tako neslano! — Med nemškimi konservativci se dogovarja več mož, ne kaže-li, da se osnuje v državnem zboru katoliška stranka? Nekateri možje, izlasti gornje-avstrijski so za to, drugim pa se dozdeva, da še ni za tako stranko prava doba. Kedaj pa tedaj pride?

Koroško. Veliko je upanja, da se posreči slov. rodoljubom napraviti v Velikovcu ljudsko šolo za slov. otroke. Se ve, da bode ovér še veliko, toda postava gotovi za potrebo take šole in samo »nemška pravica«, kakor se dobi v tej deželi, se ji zoperstavlja. — Ljudstvo se toži, da so poti v Podjurski dolini slabi, ali niti c. kr. okr. glavarstvo niti nemški (?) župani z bauerndom vred se vam ne zmenijo za to!